

**WILEY-
BLACKWELL**

The Scandinavian
Journal of Economics

Review: [untitled]

Author(s): Erik Dahmén

Source: *Ekonomisk Tidskrift*, Årg. 45, n:r 2 (Jun., 1943), pp. 185-186

Published by: [Blackwell Publishing](#) on behalf of [The Scandinavian Journal of Economics](#)

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3438346>

Accessed: 21/10/2011 07:24

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Blackwell Publishing and The Scandinavian Journal of Economics are collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Ekonomisk Tidskrift*.

<http://www.jstor.org>

Svensk penningpolitik 1914—1942 av B. Kragh. Skrifter utgivna av Nationalekonomiska Föreningen i Skåne IV, C. W. K. Gleerup, Lund 1943. 39 sid.

Den förändring i hela det ekonomiska livets struktur, som äger rum i Sverige — liksom f. ö. i de flesta andra industriländer — under 1930-talet gäller ju framför allt förhållandet mellan staten och det enskilda näringslivet. Då denna förändring ytterst leder sitt ursprung från de världsekonomiska omvälvningar, som Världskriget gav upphov till, är det naturligt att en systematisk analys av den ekonomiska politikens utveckling sedan 1914 kan vara mycket lärorik. Inte minst gäller detta en analys av penningpolitikens utveckling. I Börje Kraghs översikt av den svenska penningpolitiken sedan 1914 ges en redogörelse, som på ett intressant sätt klarlägger betydelsefulla förskjutningar i målsättning och medel inom penningpolitiken och som belyser den nya ställning i förhållandet till övrig ekonomisk politik, som penningpolitiken nu kommit att få.

Före Världskriget lades särskild vikt vid valutans yttre stabilitet, som man åstadkom genom att upprätthålla guldmyntfot. Under 1930-talet kom man in på tanken att genom ekonomisk-politiska ingrepp direkt kontrollera och styra utvecklingen inom landet. Den förskjutning av bl. a. penningpolitikens syfte, som detta innebar, betydde också, påpekar förf., att penningpolitikens karaktär förändrades. Vid guldmyntfot voro penningpolitikens objekt och utformning relativt entydiga, men när guldmyntfoten överges, och man vill utnyttja penningpolitiken för att mera effektivt befrämja den ekonomiska utvecklingen, inträder oklarhet både ifråga om penningpolitikens objekt och ifråga om dess utformning. Det visar sig svårt att haka fast vid någon fixerad norm, knuten till exempelvis allmänna prisnivåns variationer. Man tvingas stegvis att inordna penningpolitiken under statens allmänna ekonomiska politik och dess normer och medel, vilket inte alltid lyckas utan att motsättningar uppstå. Hur denna förskjutning av mål och medel succesivt sker under trycket av den ekonomiska utvecklingen, och hur således penningpolitikens förut isolerade ställning brytes, försöker förf. utreda i sin framställning, vars intresse framför allt samlas kring 1930-talets första år. Penningpolitikens förändrade ställning belyses emellertid också av den diskussion, som utvecklades våren 1937 — en diskussion, som på ett lärorikt sätt visar hur förutsättningarna för en viss penningpolitik snabbt kunna förskjutas på grund av ett förändrat ekonomiskt läge och vilka svagheter, som alltid äro förknippade med generella och en gång för alla fixerade normer och medel inom penningpolitiken. — I ett sista avsnitt behandlar förf. penningpolitikens ställning sedan 1939 och redogör för de aktuella frågorna, som nu i än högre grad än tidigare äro delfrågor inom ramen för en speciell ekonomisk politik. Avslutningsvis berör förf. frågan om en internordisk kreditgivning i framtiden och framhåller lämpligheten av att penningpolitiken i Sverige tar sikte på sambandet mellan de nordiska länderna i stället för att ansluta sig till andra konstellationer.

Förf. har för att kunna ge en kortfattad översikt visserligen måst avstå ifrån att gå djupare in på problemen, men han har på det hela

taget lyckats ge en god bild av penningpolitikens utveckling under ett ovanligt intressant skede av Sveriges ekonomiska historia. Då analysen följer vissa klara och konsekventa huvudtankegångar, som kunna förstås av envar, fyller översikten utan tvivel en lucka i vår ekonomiska litteratur för en bredare läsekrets.

Erik Dahmén.

FINANSSTATISTIKENS EFFEKTIVISERING

Betänkande angående finansstatistikens effektivisering, avgivet av 1940 års finansstatistiksakkunniga. — Statens offentliga utredningar 1942: 48.

Den översikt av finansstatistikens utveckling under innevarande århundrade och dess nuvarande tillstånd, som ingår i ovan citerade betänkande, visar, att vissa delar av denna statistik erhållit en fast planläggning men att densamma i mycket stor utsträckning varit underkastad av tillfälliga omständigheter betingade förändringar. 1905 års statistiska kommitté lade upp en plan för finansstatistiken i dess helhet. Vid andra tillfällen har det gällt att på särskilda avsnitt av det stora ämnesområdet få till stånd en regelbunden statistik. Dessa planer ha dock gått om intet eller icke förverkligats i den avsedda omfattningen. Redogörelsen visar också en brokig bild av finansstatistiska arbetsuppgifter i nutiden. Vissa undersökningar ha upptagits och fullföljts under några år för att sedan åter nedläggas; i stor utsträckning har man hjälpt sig fram med tillfälliga undersökningar. Någon fast organisation för arbetet har icke funnits. Förändringarna i arbetsuppgifterna ha självfallet betingats av att nya problem dykt upp, vilka krävt statistisk belysning. Sett på lång sikt, har den finansstatistiska frågeställningen vidgats, samtidigt som insikten om sambandet mellan offentlig och enskild ekonomi vuxit och blivit en ledtråd vid handhavandet av finansförvaltningen.

I föreliggande betänkande göres ett nytt försök till en planläggning av finansstatistikens arbetsområde i dess helhet. Försöket har visserligen aktualiserats av behovet under nuvarande krisförhållanden av en fortlöpande analys av statens och kommunernas hushållning och dess relation till den enskilda hushållningen. Men de i betänkandet framlagda förslagen syfta även till att bilda stommen till en finansstatistik för en längre tid framåt. Det är därvid icke fråga om att binda finansstatistiken i ett stelt system. I så fall skulle man råka ut för faran att den organiserade finansstatistiken efter hand komme att syssla med problem av övervägande historiskt intresse. Skiftningarna i samhällslivet förutsätta i stället, att nya arbetsuppgifter skola kunna upptagas för finansstatistiken, liksom att undersökningar, som efter nuvarande förhållanden anses vara av vikt, kunna komma att framdeles bortfalla. De sakkunniga ha därför sökt att med ledning av den historiska utvecklingen fixera vissa huvudformer inom finansstatistiken, omkring vilka den vid varje tid aktuella statistiken kan naturligt grupperas.

Vid förslagets utformande har självfallet lagts till grund den i nutida doktrin och praxis fixerade uppfattningen om den offentliga hus-